

РЕЦЕНЗИЯ

от професор д-р Емилия Александрова Друмева – професор в
Юридическия факултет на Пловдивския Университет „Паисий
Хилендарски”

на дисертационен труд за присъждане на научна степен 'доктор на
науките'

Професионално направление 3.6. Право

Докторска програма : Конституционно право

Автор: *проф. д-р Георги Петков Близнашки*

Тема: ОБЩО УЧЕНИЕ ЗА КОНСТИТУЦИЯТА

1. Със Заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър” № 390 от 02.04.2019 съм определена за член на Научно жури за защита на дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките” на проф. д-р ГЕОРГИ ПЕТКОВ БЛИЗНАШКИ на тема „Общо учение за конституцията”, област 3. Социални, стопански и правни науки, по професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Конституционно право”.

Представеният от проф. Георги Близнашки комплект материали е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър”.

2. Проф. Георги Близнашки е утвърдено име в академичните среди и в пространството на политическия анализ. Откроява се със задълбочени, пространни и ерудирани научни изследвания върху конституционализма в национален и в световен план и с неуморно и последователно

разпространяване на знания и просвета в тази област. Тай е дългогодишен университетски преподавател в Софийския Университет „Свети Климент Охридски”, по-късно и в други университети. Подготвял е и е възпитал поколения студенти-юристи в любов и вяност към правото, надграждайки техните знания с най-добрите постижения на съвременната правна наука и практика за запазването и обогатяването на добрите традиции в правото, което несъмнено е *принос на проф. Близнашки* в правната сфера и в юридическото образование.

3. Проф. Близнашки е автор на над 10 монографии, разработващи фундаментни за конституционното право теми и институти, множество студии, статии и доклади. Изявен и обичан преподавател, проф. Близнашки концентрира своите изследователски интереси към „големите теми” на конституционната държава – разделението на властите, правовата държава, формата на държавата, учредителната власт, принципите на парламентаризма и др. „Посягането“ към научно изследване на такива основни за конституционализма предмети от различни аспекти и в еволюция провокира рефлексии и търсения с нестандартен и иновативен подход и изложение, което несъмнено представлява *принос в българската правна наука*

4. С разработването на дисертационния труд „Общо учение за конституцията” проф. Близнашки продължава да изследва фундаментни за конституционното право въпроси. Темата за цялостно общо учение за Конституцията е от постоянно актуалните. Нещо повече, такава тема е базисна за публичноправните науки. Актуалността ѝ се засилва от натрупания практически опит през последните десетилетия, който позволява да се пристъпи към обобщаващи изследвания в областта на конституционноправната теория, каквото е настоящият дисертационен труд.

Актуалността и ползността не само, че са извън съмнение, но с „Общо учение за конституцията” се постига цялостно и завършено изследване на фундаментен за публичното право предмет, което е *принос с висока научна стойност*.

5. Предметът на изследването е конституционната материя в нейната цялост. Изложението я групира около два полюса: публичната власт, от една страна, и индивидуалната свобода, от друга. Конституционното регулиране е предназначено да ги направи съвместими и това е голямата задача на конституционното право и практика. Предметът се изследва в следната логика и последователност: най-напред е историческата еволюция на конституционализма, после се изяснява учредителната власт, т.е. властта за създаване на конституция, която власт е у народа, за да се стигне до разкриване същността на конституцията и очертаване на нейните функции в съвременното общество – конституцията като политически и правен феномен. Този подход и структура в дисертацията представлява *научен принос, обогатяващ научните знания*. Особена актуалност има изследването относно властта за ревизия на конституцията и сравняването ѝ с учредителната власт; *приносният характер* е значим за практиката по изменянето на конституцията.

Основният използван метод е системният подход, т.е. структурно-функционалният подход към обществените явления и процеси. Историческият метод е органически застъпен – развитието на конституционализма е изследвано като еволюция, с анализ и разясняване на значими релевантни исторически събития. Авторът широко и с вещина прилага сравнителния метод, което придава на съчинението високо познавателен характер. Авторът успешно съчетава методите – след подробно изложение се правят заключения за причините, довели до конкретно решение.

Комплексното прилагане на научните методи несъмнено допринася за постигане целите на научното изследване. Методологията, използвана в дисертационния труд, улеснява възприемането на сложната научна материя и представлява *самостоятелен научен принос*.

Към момента на публикуването на дисертационния труд научните методи, прилагани в него и разбирането на автора да разработи по този начин темата свидетелстват за точна преценка за значимостта и актуалността на предмета, както и правилността на приложените методи на изследване. Резултатът доказва това.

6. Дисертационният труд е в обем 1106 страници. Внутрителният обем отговаря на базисния характер на изследвания предмет – конституцията като обществен договор, като закон, като ценностна харта, като решение и много други качества.

Структурата на дисертацията при посочената широкообхватност на изследвания предмет придобива самостоятелно значение; предназначението ѝ е да организира съдържанието на изследването в цялостна логическа конструкция. Това е направено успешно - изложението следва логиката на структурата. Разработката е концентрирана в обособени блокове от въпроси, маркиращи и открояващи главните артерии на правното изследване. Подборът на юриспруденцията е относим към темата. Проучена е богата научна литература от български и чуждестранни автори, относима към предмета на изследването; цитирането на мнения и аргументи е направено добросъвестно и коректно. Структурата *сама за себе си представлява научен принос*, тъй като подрежда логически и улеснява възприемането на пространната и задълбочена научна разработка.

7. Дисертационният труд включва три големи раздела. Първият е „Еволюцията на конституционализма” В него се проследява пътят към осъзнаването на необходимостта от конституция като инструмент за ограничавано управление, за да може да се осъществяват правата и свободите на хората. Преминава се през различни исторически епохи и се предлага „кристализирало” понятие за конституционализма, еволюиращ и в условията на съвременната глобализация.

Вторият раздел е за Учредителната власт на народа. Това понятие е от най-трудните в конституционноправната теория. Проф. Близнашки предлага задълбочен и пространен анализ на генезиса от епохата на Великата френска революция, през монархическата учредителна власт в 19 в., после многопластовите релевантни събития през 20 в., до съвременната концепция за учредителната власт с нейната мощ и висока креативност.

Третият раздел логически финализира първите два; посветен е на същността на конституцията. Изследват се основните концепции за този базисен феномен, очертават се главните функции, за чието изпълнение се създават конституциите. Разработката на този раздел логически включва и върховенството на конституцията – политическо и юридическо, както и гаранциите за неговото спазване. На финала на дисертационния труд проф. Близнашки отделя внимание на най-новите категории, появили се в пространството по прилагането на конституцията – конституционната идентичност и конституционния патриотизъм, което придава на съчинението висока актуалност, отваря вратата към бъдещо развитие и еволюция и представлява *научен принос с висока стойност*.

8. Приносите в дисертационния труд са много и са значими. С този предмет, в тази дълбочина и пространност, с която е проведено научното изследване, „Общо учение за конституцията” представлява научно

съчинение, формиращо **БЪЛГАРСКОТО УЧЕНИЕ ЗА КОНСТИТУЦИЯТА**, опряло се върху идеите, еволюцията и постиженията на конституционализма от епохата на Просвещението до наши дни, върху наследството на светлите български умове, строители на съвременна България, юристи и политици. Проф. Близнашки провежда научното изследване на този богат фундамент с поглед върху конституционализма на съвременна България, с анализ, критика, но и с препоръки и перспективи, което несъмнено е *принос с висока научна стойност*.

Дисертационният труд „Общо учение за конституцията”, както и другите научни трудове на проф. Близнашки има и висока познавателна значимост, като компетентно и вещо въвежда българския читател в генезиса, развитието и съвременното възприемане на основни идеи и разбирания в конституционализма, което улеснява тяхното „приземяване“ и реализиране в съвременните български условия.

Проф. Близнашки е активен и неуморен радетел за демократична, но и подредена държавност, подчинена на уважението към правата на личността, демокрацията и законността. Неговите разбирания, разсъждения и препоръки са изложени в дисертационния труд посредством прилагането на присъщите на правната наука методи с вещина и ерудиция.

Съдържащият се в дисертационния труд анализ и препоръки освен познавателна и образователна имат и висока приложна стойност – те намират отражение в развитието на българския конституционализъм. Характерно за научното творчество на проф. Близнашки е, че както предишни негови разработки, сега представеният дисертационен труд „Общо учение за конституцията” съдържа задълбочено, многостранно познаване освен традициите на българското законодателство и теорията, но също и

конституционализма на други страни, с характерния за автора широк научен диапазон. С това, произведението на проф. Близнашки свидетелства за широки познания, способност за обобщаване и извеждане на общи линии и характеристики. Редица от разработките в настоящия труд предлагат самостоятелно и обхватно изследване на правни институти и фигури, напр. за отворената държавност, за конституционната идентичност и др. Разработките са направени с дълбочина и на широка основа, с което имат несъмнена полезност при изучаването и осмислянето на конституционното право и другите клонове на публичното право.

„Общо учение за конституцията” е най-значимото произведение на проф. Близнашки, венец в досегашното му научно творчество и неуморна дейност в полза на конституционализма. забележителен стойностен завършек на достигнат етап в неговото научно творчество. Този дисертационен труд допринася за увеличаване престижа на българската наука и за издигане нивото на научните изследвания в България.

9. Авторефератът е направен според изискванията на действащите нормативни актове и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията. Написан е стегнато и подредено; има самостоятелна стойност като синтез на основните положения на дисертацията. Носи и специфика предвид изследвания предмет.

10. Дисертационният труд се отличава с много добър правен език; написан е стегнато и с ерудиция; научните разработки свидетелстват за задълбочени знания, научно и правно мислене и способност у автора да анализира изследвания предмет и да синтезира изводи и препоръки с вникване и анализ на научните проблеми.

11.

На основание посоченото изразявам моето дълбоко убеждение, че на проф. д-р ГЕОРГИ ПЕТКОВ БЛИЗНАШКИ, за разработената от него високо стойностна дисертация и многократно доказани качества на задълбочен изследовател, следва да бъде присъдена научната степен „Доктор на науките”.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд „Общо учение за конституцията” с автор проф. д-р Георги Петков Близнашки **съдържа научни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ВСУ „Черноризец Храбър”. Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди научната степен ‘доктор на науките’** на ГЕОРГИ ПЕТКОВ БЛИЗНАШКИ в област на висше образование, професионално направление 3.6. Право, Конституционно право.

16.04.2019 г.

Проф. д-р Емилия Друмева

